

Vestfold Fylkeskommune
Svend Foyns gate 9
3126 Tønsberg

Stokke, 27.09.2011

HØRINGSUTTALELSE – UNDERVEISDOKUMENTER I BÆREKRAFTIG AREALPOLITIKK VESTFOLD (RPBA)

Jordvernforeningen i Vestfold viser til underveisdokumentene for Bærekraftig arealpolitikk Vestfold (RPBA) som er ute på høring med frist 1.oktober.

GENERELL KOMMENTAR

Vi opprettholder vårt utgangspunkt, som spilt inn tidligere i prosessen; Vern av matjord må bli et overordnet kriterium i denne planen.

I Norge har vi brukt tida etter siste istid på å bygge opp den matjorda vi har i dag. De marine avsetninger som gir ekstra god matjord mange steder i Vestfold, er fra prosesser som er enda mange ganger eldre. Det er derfor viktig for Jordvernforeningen i Vestfold å understreke at all matjord vi tillater å bygge ned i RPBA, er av stor verdi og ikke kan erstattes.

Planen tar høyde for en betydelig befolkningsvekst og omfattende arealbruk (14000 daa til bolig og 2700 daa til næringsformål (da holdes landbruksnæringen utenfor). Dette gir store arealkonflikter i et fylke som må betegnes som Norges matkammer, størrelsen tatt i betraktning. Når vi vet at det allerede i dag er mange som sulter og at det jevnlig oppstår internasjonale matkriser, ***bør vi av både etiske grunner og av hensyn til egen matsikkerhet opprettholde og helst øke selvforsyningsgraden.*** FAO, FNs egen matvareorganisasjon, sier i sin Rapport "Agriculture towards 2030/2050" at man i 2050 må ha doblet matproduksjonen for å brødfø verdens befolkning. Dette er prognoser som også må ligge til grunn i RPBA Vestfold og bety at vi vil måtte ha betydelig større arealer å produsere mat på i Vestfold også.

Når FN går ut og gir såpass alvorlige signaler for framtidens matvaresituasjon, bør ***jordvern være et overordnet kriterium*** med tanke på plassering av utbyggingsområder for næring og boligbygging.

KOMMENTARER TIL DE ULIKE DOKUMENTENE PÅ HØRING

Kunnskapsgrunnlaget

Vi synes det gjort en god jobb med å kartlegge og presentere matjordressursene i Vestfold. Det er også gledelig at det er satt av et eget kapittel i oppsummeringsdokumentet som heter "Vestfold er et viktig landbruksfylke". Kartleggingen viser at byene og tettstedene i hovedsak er omkranset av arealer i klasse A, høyproduktive jordbruksarealer, noe som igjen understreker behovet for en

restriktiv holdning til at disse "eser" videre utover. RPBA må anbefale tydelige og endelige grenser mot matjorda, "fortetting med kvalitet" i eksisterende byggeområder og klare krav om god arealutnyttelse ved plassering av nye byggeområder.

Mål og strategier

Under samfunns mål 1.3 står det at Vestfolds jord er Norges beste, og viktigste kornkammer og grønnsakshage. Under første kulepunkt står det "*Matjord bygges ikke ned. Unntak er utbyggingsområder prioritert i det regionale bærekraftige arealbruksmønsteret og videreført i kommuneplanene.*"

Befolkningsprognosene viser at vi blir mange flere mennesker, både i Vestfold og i verden for øvrig. Det vil kreve økt produksjon av mat og følgelig mer matjordareal enn vi har i dag. Første setning må derfor utvides til også å gjelde dyrkbar jord.

- "*Matjord og dyrkbar jord bygges ikke ned...*".

Videre synes vi utsagnet "*Unntak er utbyggingsområder prioritert i det regionale bærekraftige arealbruksmønsteret...*" blir for upresist og vi ber om at dette presiseres og utdypes i endelig dokument. Hvis ikke er vi redd at denne formuleringen vil kunne brukes om veldig mye god matjord i framtidige kommuneplaner.

I kulepunkt 2 under samfunns mål 1.3 pekes det på at det skal lages *langsiktige utbyggingsgrenser og utviklingsretninger* for byer og tettsteder mot jordbruksarealene. Dette er et av grepene man har forsøkt i tilsvarende regional plan for Jæren, en plan man har hentet mye erfaring fra i RPBA i Vestfold. Statens landbruksforvaltning presenterte nylig tall for omdisponering i perioden 2005-2010. Her kommer det tydelig fram at kommunene på Jæren, både landkommunene og bykommunene, har vært de verste til å bygge ned matjord. På en liste over de 20 kommunene som har bygd ned mest matjord finner vi 5 kommuner fra Jæren; Sola, Sandnes, Time, Klepp og Hå. Disse kommunene har til sammen bygd ned utrolige 4877 daa i denne 6 årsperioden! Det viser med all tydelighet at tilsvarende "RPBA for Jæren" ikke er noe godt forbilde for den planen vi nå skal lage for Vestfold når det gjelder jordvern. En av feilene de har gjort i Rogaland er at de ikke har laget gode bestemmelser for nedbygging av matjord på bysiden av langsiktige grensene mot landbruksarealene. Strategier for å nå samfunns mål 1.3 må derfor suppleres med følgende kulepunkt

- Det settes krav til at byer og tettsteder først transformeres og utnytter sitt fortettingspotensiale før man tillater nedbygging av matjord og dyrkbar mark innenfor de langsiktige utbyggingsgrensene for byer og tettsteder i Vestfold. Dette løses ved hjelp av klare rekkefølgebestemmelser i framtidige kommuneplaner.

Prinsipiell tilnærming

Under 4. kulepunkt i første avsnitt står det oppsummert; *RPBA skal forenkle planlegging, skape vekst, ta vare på naturen i Vestfold.* Vi antar at naturen innebefatter matjord, men dette må komme nevnes spesielt. Vern av matjord er mer enn bare en av mange naturverdier som skal ivaretas. En økende befolkning vil trenge mer mat og mer arealer å produsere maten på. Dette er mer enn en forutsetning for å trives. Mat er en forutsetning for å leve. Igjen; matjorda må løftes opp som et

overordnet kriterium i RPBA. Under 4. kulepunkt i første avsnitt bør man derfor føye til

- "... ta vare på naturen, *produksjonsgrunnlaget og våre fortrinn for å produsere mat i Vestfold.*"

Det pekes på at kartet over gang-, sykkel-, og kollektivfylket (GSK-kartet) skal brukes til å gi arealmessige begrensninger av de mest aktuelle utbyggingsområdene. Vi er naturlig nok av den oppfatning at kartet som klassifiserer kvaliteten på matjorda i Vestfold er like viktig når det skal legges begrensninger på utbyggingsområdene. Et av deres argumenter med å bruke GSK-kartet er at det gir en arealøkonomisering, dvs at det gir samlet sett et mindre arealbeslag enn et spredt utbyggingsmønster. Når våre byer og tettsteder er omkranset av matjord i klasse A, kan vi ikke være udelte enige i denne påstanden. Man kan, som på Jæren, planlegge inn nye utbyggingsområder med god arealutnyttelse på ikke produktive arealer i tilknytning til, men utenfor eksisterende sentrum.

Videre står det på side 2 at "*Planens tilnærming er at de beste løsningene ikke nødvendigvis ligger i å lokalisere utviklingsområder der konfliktnivået er lavest, men heller veie verdiene mot hverandre og foreta godt begrunnede valg med kunnskap om konsekvensene.*" **Vi ønsker på vegne av matjorda en mer offensiv tilnærming.** Kunnskapsgrunnlaget som har framkommet i arbeidet så langt med RPBA synliggjør at ny arealbruk i Vestfold i veldig mange tilfeller vil komme i konflikt med ett eller flere hensyn som listes opp i RPBA. Erfaring hittil tyder på at *kunnskap om konsekvensene* ikke er nok for den begrensede ressursen som matjord er. Vi vet allerede i dag at en hver framtidig omdisponering får konsekvenser. Vi vet at 1 milliard mennesker lever under sultegrensen. Vi vet at vi stadig blir flere mennesker som skal mettes. Vi vet at jordvern er viktig for egen matvaresikkerhet. Vi vet at vi vil trenge mer matjord for å brødfø en økende befolkning.

Det er grunnen til at Jordvernforeningen i Vestfold mener at **RPBA må tørre å plassere jordvern som et overordnet kriterium** i en framtidig plan for bærekraftig bruk av arealene i Vestfold. Det vil være i samsvar med både globale og nasjonale mål, og det ville gi viktige føringer for lokal arealpolitikk. Det ville i tillegg stimulere aktuelle fagmiljøer til å finne nye og gode løsninger i skjæringen mellom klima, bomiljø og jordvern.

Vi ønsker Vestfold fylkeskommune lykke til i det videre arbeidet med RPBA!

Vennlig hilsen

Jordvernforeningen i Vestfold

Rolf Berg

leder
Mobil 90931168,
e-post: rs.berg@online.no

